

ശ്രദ്ധ

പി. ടി. പൗലോസ്

ശ്രദ്ധ

പി. റ്റി. പൗലോസ്

(മലയാളം: ചെറുകഥ)

© 2021, P. T. Paulose

The electronic versions have been created by making use of the production infrastructure of **River Valley Technologies**.

The electronic versions were generated from sources marked up in **L^AT_EX** in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using **X_YL^AT_EX** from **T_EXLive** 2020 and the cloud framework, **Ithal** (ഇതൽ). The base font used was traditional script of **Rachana**, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by **Rachana Institute of Typography**. The font used for Latin script was **Linux Libertine** developed by Philipp H. Poll.

The electronic versions are released under the provisions of **Creative Commons Attribution Non-commercial ShareAlike** license for free download and usage.

Cover: **Schoolgirl doing homework**, a painting by **Albert Anker** (1831–1910). The image is taken from **Wikimedia Commons** and is gratefully acknowledged.

Sayahna Foundation

JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014

URL: www.sayahna.org

ശബ്ദം

ഞാൻ സുരേഷ് മേനോൻ. കഥയെഴുതാൻ എനിക്ക് കഠിനമായി പഠിക്കേണ്ടി എന്ന് എഴുതാതിരിക്കാൻ കഴിയില്ല. ജന്മവൃഥകളുടെ ശാന്തമാനങ്ങളിൽ വിരസതയുടെ രാഷ്ട്രകലകൾക്കു വിരാമമിട്ട് ആകാശത്തിലെ നക്ഷത്രങ്ങളിൽ നിന്നുടർന്നുവന്ന വെള്ളി നക്ഷത്രമാണവൾ. ഞങ്ങളുടെ പൊന്നുമോൾ. അവളുടെ കലഹിലശബ്ദങ്ങൾ ഞങ്ങൾക്ക് ഹൃദയതാളമായി; അവളുടെ കിളിക്കൊഞ്ചൽ ഞങ്ങളുടെ മരവിച്ച മനസ്സുകളെ ഇക്കിളിയിടുണർത്തി.

ആറു മാസം കഴിഞ്ഞ അവളുടെ ചോറ്റുടം പേരിടീലും ഇന്നലെ ആയിരുന്നു, ഗുരുവായൂരമ്പലത്തിൽ. ലേഖ പതിവിലും ഉന്മേഷവതിയായിരുന്നു. നിണ്ടപതിനാലു കൈകളാൽ കാത്തിരിപ്പിനുശേഷം കനിഞ്ഞുകിട്ടിയ അലയുരണമാണു പൊന്നുമോൾ. അവളുടെ ചോറ്റുടം ലേഖയുടെ ഇഷ്ടദേവനായ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ തിരുസന്നിധിയിലാകട്ടെ എന്നു തീരുമാനിച്ചതും അവൾതന്നെ. കൊച്ചുമോൾക്കിടേണ്ട പേര് മനസ്സിലിട്ടു താലോലിക്കുകയായിരുന്നു ലേഖയുടെ അച്ഛൻ ജടാധരക്കുറുപ്പ്. വീട്ടിൽവെച്ചു നടത്തിയ ഇരുപത്തൊട്ടുകെട്ടിന് എന്താൻ കഴിയാത്ത അദ്ദേഹത്തോടുള്ള ആദരവായി, ചോറ്റുട്ടിനാതന്നെ മോൾക്ക് പേരിടാൻ അച്ഛനോടു ഞങ്ങൾ പറയുകയായിരുന്നു. അച്ഛനും അമ്മയും ഏഴുമണിക്കരതന്നെ സേലത്തു നിന്ന് ഗുരുവായൂരിൽ എത്തുമെന്ന് അറിയിച്ചുകൊണ്ട്, ഞങ്ങൾ വൈകത്തുനിന്ന് പുലർച്ചെ നാലുമണിക്കു പുറപ്പെട്ടു.

സി പോർട്ട്-എയർപോർട്ട് റോഡിലൂടെ, എന്റെ അച്ഛനും അമ്മയും തുടക്കം കുറിച്ച ക്യാക്കനാട് റോഡ് മാതാ കോളജിനു മുന്നിലെത്തിയപ്പോൾ, കാല് ബ്രൗൺകളിൽ അറിയാതെ അമർന്നു. മറവിയുടെ മാറാല മുടിയ സ്മരണകളുടെ അസ്വസ്ഥതകളുടെ ആഴങ്ങളിലേക്ക് എന്റെ ചിന്തകൾ താണിറങ്ങി. കാർ യാന്ത്രികമായി ഓടിക്കൊണ്ടേയിരുന്നു. യാത്രയിൽ ഞാൻ ലേഖയോടു സംസാരിച്ചുപോലുമില്ല. മനഃപൂർവ്വമായിരുന്നില്ല. എവിടെയോ മുറിഞ്ഞുപോയ ഓർമ്മകളുടെ കണ്ണികൾ വിളക്കിച്ചേർക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയായിരുന്നു. തൃശൂർ കഴിഞ്ഞ് ഗുരുവായൂർ തിരിഞ്ഞപ്പോൾ ഞാൻ കാർ സൈഡിൽ ഒതുക്കി.

“ലേഖ എന്തോട് ക്ഷമിക്കണം.”
“എന്താണു, സുരേഷ്ടാ.”

“മോൾക്ക് പേര് ഞാൻതന്നെ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അതേ ഇടുകയുള്ളൂ.”

“അത് അച്ഛനോടു കാണിക്കുന്ന നന്ദികേടല്ലേ?”

ഞാൻ അല്പം ദേഷ്യത്തിൽ: “എന്റെ മനഃസാക്ഷിയോടു ഞാൻ നന്ദികേട് കാട്ടാതിരിക്കാനാണ്.”

എന്നെ എന്നും അനുസരിച്ചിട്ടുള്ള ലേഖ പിന്നീടൊന്നും മിണ്ടിയില്ല. ഗുരുവായൂരേത്തി, ചടങ്ങുകളെല്ലാം കഴിഞ്ഞു. മോൾക്ക് എന്റെ മനസ്സിലുണ്ടായിരുന്ന പേരുതന്നെ ഇട്ടു. ലേഖയുടെ അച്ഛൻ നിരസമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും പുറത്തറിയിച്ചില്ല. ഉറങ്ങ കഴിഞ്ഞ് അച്ഛനും അമ്മയും സേലത്തേക്കും ഞങ്ങൾ വൈകത്തേക്കും തിരിച്ചു.

മടക്കയാത്രയിൽ ലേഖയോടു അവളറിയാത്ത ആകഥ ഞാൻ പറഞ്ഞു. പത്തു വർഷങ്ങൾക്കുമുമ്പ് എന്റെ ഹൃദയത്തിന്റെ ഏതോ കോണിൽ കൂടുകൂട്ടിയ കത്തൊറ്റയുടെ കഥ. അവൾ ഒരു പ്രഭാതപുഷ്പമായിരുന്നു. ആ പുഷ്പങ്ങളിൽ പറ്റിയമർന്ന മഞ്ഞുകണങ്ങളിൽ സ്നേഹത്തിന്റെ ആർദ്രതയുണ്ടായിരുന്നു. നിഷ്കളങ്കതയുടെ കളർകാറ്റായി, സ്നേഹത്തിന്റെ തുവൽസ്പർശമായി എന്നെ തലോടിക്കൊണ്ടുപോയ ആ പത്രങ്ങളു വയസ്സുകാരി കൊച്ചുസുന്ദരിയെ ഞാൻ വിസ്മയിപ്പിച്ചുപോയി. തള്ളിയുകൊടുത്തു. എന്തോട് ക്ഷമിക്കുക. ഈ മറവി എന്റെമാത്രം തെറ്റാണ്, എന്റെമാത്രം.

ഞാൻ ഓർത്തെടുത്തു. അവളെ കണ്ടു ആദ്യദിവസം. ഞാനെന്ന് കാക്കനാട് ഗസ്റ്റ് ലക്ഷ്മിറായി ജോലി ചെയ്യുന്നു. എന്നും രാവിലെ എൻ. ജി. ഒ. ക്യാർട്ടേജ് ബസ് സ്റ്റോപ്പിൽ ബസ്സിറങ്ങി കോളജിലേയ്ക്കു നടക്കുകയാണു പതിവ്. കോളജിലെ കുട്ടികളും അടുത്ത സ്കൂളുകളിലെ കുട്ടികളും ഒപ്പമുണ്ടാവും. ഒരു ദിവസം മുൻപെണിക്കുട്ടികൾ ഞാൻ നടക്കുന്ന വേഗത്തിൽ എന്തോടൊപ്പം പിറകെ എത്തുന്നു. ഞാൻ തിരിഞ്ഞുനോക്കി. മൂന്നും നല്ല ഗൗരവത്തിലാണ്. ഞാൻ കോളജിലേക്കു തിരിയുന്ന കവലയിലെത്തിയപ്പോൾ അവരെ കണ്ടില്ല. അവർ അവരുടെ സ്കൂളുകളിലേക്ക് തിരിഞ്ഞിട്ടുണ്ടാവും. പിറ്റേ ദിവസവും അവർ പിന്നാലെയാണു, ഗൗരവഭാവത്തിൽത്തന്നെ. അതിനടുത്ത ദിവസം ഒരു കുട്ടി മാത്രമേയുള്ളൂ. അവൾ പിന്നിൽനിന്നും മുന്നിലേക്കു കയറി എന്തോടൊപ്പം നടക്കുന്നു. ഒന്നും മിണ്ടുന്നില്ല. വെളുത്തമെലിഞ്ഞുനിന്നു ഒരു സുന്ദരിയെ. മുടി രണ്ടായി പിന്നിയൊതുക്കി, തോളിൽ സ്കൂൾബാഗുമായി. അവളുടെ സ്കൂളിനടുത്തെത്തിയപ്പോൾ എന്നെ തിരിഞ്ഞുനോക്കി ഒരു പുഞ്ചിരി സമ്മാനിച്ച് അവൾ ഓടിയകുന്നു. അടുത്ത ദിവസങ്ങൾ ശനി-ഞായർ അവധി ദിവസങ്ങളായിരുന്നു.

തിങ്കളാഴ്ച ഞാൻ ബസ്സിറങ്ങി നടന്നപ്പോഴും ആ കുട്ടി പിറകെയുണ്ടു. എവിടെനിന്നാണ് അവൾ വരുന്നതെന്നുമാത്രം എനിക്കറിയില്ല. ഞാൻ നല്ല വേഗത്തിൽത്തന്നെ നടന്നു. അവൾ ഓടി എന്തോടൊപ്പം എത്താൻ പ്രയാസപ്പെടുന്നു. അവൾ പിറകിൽനിന്നു, വിളിച്ചുപറഞ്ഞു: “ഒന്നു പതുക്കെ പോ, മാഷേ. ഞാനും പിറകെ എത്തിക്കോട്ടെ.” ഞാൻ നടപ്പ് പതുക്കെയൊക്കി. അവൾ എന്തോടൊപ്പമെത്തി. ഞാൻ ചോദിച്ചു: “കുട്ടി എന്റെ പിറകെ എന്തിനാ ഇങ്ങനെ കൂടുന്നു?”

“ചമ്മാ, ഒരു രസത്തിന്,”
എനിക്കും അല്പം രസം തോന്നി: “കുട്ടിയുടെ പേരെന്താ?”

“ശ്രദ്ധ. ശ്രദ്ധാവർമ്മ”
“ശ്രദ്ധ ഏതു ക്ലാസ്സിലാ പഠിക്കുന്നതു?”

“സിക്സ് ബി. റോൾ നമ്പർ 24, മാഷ് സിനായ് പബ്ലിക് സ്കൂൾ”
“കുട്ടിയുടെ വീടെവിടെയാ?”

“ഇവിടെത്താ. മാഷ് ബസ്സിറങ്ങുന്നതിനപ്പുറത്തെ തട്ടുകയുടെ അരികിലുള്ള വഴിയേ അല്പം പോയാൽമതി”.

“വീട്ടിൽ ആരൊക്കെയുണ്ടു?”
“വീട്ടിൽ അച്ഛൻ ഡോ. പ്രഭാകരവർമ്മ, മെഡിക്കൽ ട്രസ്റ്റ് ഹോസ്പിറ്റലിൽ സൂപ്പറൈന്റാണ്. അമ്മ രേഖാവർമ്മ, വീട്ടമ്മയാണ്. നല്ലവണ്ണം ചിത്രം വരയ്ക്കും; അമ്മയുടെ ചിത്രങ്ങളുടെ ഒരു പ്രദർശനം ഹൈസ്കൂൾ ഹാളിൽ കഴിഞ്ഞ മാസം ഉണ്ടായിരുന്നു. പിന്നെ, ഒരു ചേച്ചി. ശ്രീതി വർമ്മ. അവൾ സെന്റ് തെരസാസിൽ പത്തിൽ പഠിക്കുന്നു. പിന്നെ ഞങ്ങളുടെ...”

അപ്പോഴേക്കും അവൾക്കു സ്കൂളിലേക്കു തിരിയേണ്ടിടത്തെത്തി; അവൾ ബൈ പാഞ്ഞു സ്കൂളിലേയ്ക്കു വേഗം നടന്നു. ഞാൻ കോളജിലേയ്ക്കു നടക്കുമ്പോൾ ആ കൊച്ചുസുന്ദരിയുടെ കളങ്കമില്ലാത്ത സംസാരത്തെപ്പറ്റിയായിരുന്നു ചിന്ത.

അടുത്ത രണ്ടുമൂന്നു ദിവസം ആ കുട്ടിയെ ഞാൻ കണ്ടില്ല. ബസ്സിറങ്ങിയപ്പോൾ ചുറ്റും നോക്കിയെങ്കിലും അവളെ അവിടെയൊന്നും കണ്ടില്ല. അടുത്ത ദിവസം എന്റെ ബസ് വരുന്നതും കാത്തു അവൾ ബസ് സ്റ്റോപ്പിൽ കാത്തുനിൽക്കുകയായിരുന്നു. ബസ്സിറങ്ങിയപ്പോൾ ഓടി എന്റെ അടുത്തെത്തി. മുഖത്ത് അൽപം ക്ഷീണം തോന്നിയെങ്കിലും ഉന്മേഷവതിയായിരുന്നു. ഞങ്ങൾ നടക്കുമ്പോൾ ഞാൻ ചോദിച്ചു: “മോളെ രണ്ടുമൂന്നു ദിവസം കണ്ടില്ലല്ലോ?”

“അപ്പോൾ എന്നെപ്പറ്റി മാഷിന് ചിന്തയുണ്ടു”
“അല്ല ഞാൻ വെറുതെ ചോദിച്ചെന്നേയുള്ളൂ”
“എനിക്കു പനിയായിരുന്നു.”

“ഇപ്പോഴെങ്ങനെ?”
“കറഞ്ഞു. പരിപൂർണ്ണസുഖം.”

“അച്ഛൻ ഡോക്ടറായതുകൊണ്ടു ടീറ്റ്മെന്റും മരുന്നും സമയത്തിനു കിട്ടിക്കാണോ?”
“ഇല്ല. അച്ഛന് എപ്പോഴും തിരക്കാണ്. അമ്മയാണ് എന്റെയും ചേച്ചിയുടെയും കാര്യങ്ങൾ ശ്രദ്ധിക്കുന്നത്. ഇന്നലെ ഞാൻ മാഷിന്റെ കാര്യം അമ്മയോടു പറഞ്ഞു.”

“എന്റെ എന്തു കാര്യം പറഞ്ഞു? എന്റെ ഒരു കാര്യവും മോൾക്കറിയില്ലല്ലോ.”
“അതല്ല. മാഷിനെ ഞാൻ പഠിച്ചുപഠിപ്പിച്ചെന്നും, നല്ല മാഷാണെന്നും... എന്നൊക്കെ.”

പതിവുപോലെ അവൾ സ്കൂളിലേക്കും ഞാൻ കോളജിലേക്കും തിരിഞ്ഞു. ആ നിമിഷം മുതൽ ആ സുന്ദരിയെ എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ഒരു പൊറ്റിയിൽ കൂടെക്കിടക്കിപ്പിടഞ്ഞിരുന്നു.

അടുത്ത ദിവസം ഞാൻ ബസ്സിറങ്ങിയപ്പോൾ അവളെ കണ്ടില്ല. ഞാൻ അവൾക്കുവേണ്ടി വെയ്റ്റ് ചെയ്തു. പെട്ടിക്കയുടെ അരികിലുള്ള വഴിയിലൂടെ അവൾ ഓടിവരുന്നു. അടുത്തെത്തിയപ്പോൾ കിതച്ചുകൊണ്ടു: “എന്റെ മാഷേ, ഞാനിന്നൽപം വൈകിപ്പോയി. മാഷ് എനിക്കുവേണ്ടിയും കാത്തിരിപ്പു തുടങ്ങി!”

ഞാൻ മറുപടിയൊന്നും പറയാതെ അവളോടൊപ്പം നടപ്പു തുടങ്ങി. ഞാൻ കോളജുപകനാണെന്നും ഇംഗ്ലീഷാണ് എന്റെ വിഷയമെന്നും അവൾ എന്നിൽനിന്ന് ചോദിച്ചിരുന്നു. അവൾ ചോദിച്ചു: “മാഷിന് കടങ്കഥകൾ ഇഷ്ടമാണോ?”

“അങ്ങനെ പ്രത്യേകിച്ചു ഇഷ്ടമാണല്ലോ.”
“എങ്കിലും ചോദിക്കട്ടെ?”
“ഒും, നോക്കാം.”

“എന്നാൽ പിടിച്ചോ. ‘ഞെട്ടില്ലാ വട്ടയില’?”
“‘പപ്പം’. അതാർക്കാണു അറിയില്ലാത്തതു?”
“കാള കിടക്കും, കയറോടും?”
“മത്തങ്ങ.”

“കിലുകിലുക്കും കിക്കിലുക്കും ഉത്തരത്തിൽ ചത്തിരിക്കും?”
ഞാൻ ചിരിച്ചുകൊണ്ടു, “താക്കോൽ. ഇതൊക്കെ എല്ലാവർക്കും അറിയാവുന്നതല്ലേ? ഈ കൊച്ചിന്റെ ഒരു കാര്യം!”

“എന്നാൽ ദാ പിടിച്ചോ അടുത്ത ചോദ്യം: അമൽ എന്ന വാക്കിന്റെ പൂർണ്ണരൂപം പറയൂ, മാഷേ.”
അവൾ കടങ്കഥകൾ വിട്ടു അറിവിന്റെ അടുത്ത മേഖലയിലേക്കു കടന്നു. ഞാനൊന്നു പരുങ്ങി. AMUL... അത് എനിക്കറിയാവുന്നതായിരുന്നല്ലോ, പക്ഷേ, ശരിക്കും ഓർമ്മവരുന്നില്ല. ശ്രദ്ധയുടെ മുന്നിൽ തോറ്റുകൊടുക്കാതെ തരമില്ലെന്നായി. “അറിയില്ല. സമ്മതിച്ചു. കുട്ടി പറയൂ.”

“അങ്ങനെ വഴിക്കു വാ, മാഷേ. ആനന്ദ് മിൽക്ക് യൂണിയൻ ലിമിറ്റഡ്. വേണമെങ്കിൽ കുറിച്ചോളൂ.”
എന്നെ ഒന്നിരത്തിക്കൊണ്ടു ആണ് അവൾ പറഞ്ഞത്. പക്ഷേ, ആ കളിയാക്കൽ ഞാൻ ആസ്വദിക്കുകയായിരുന്നു. പിന്നെ അവൾ ഒരു കവിതയുടെ വരികൾ ഉരുവിട്ടു:

“സ്നേഹത്തിൽനിന്നുദിക്കുന്ന ലോകം,
സ്നേഹത്താൽ വൃദ്ധി തേടുന്ന;
സ്നേഹംതാൻ ശക്തി ജഗത്തിൽ, സ്വയം
സ്നേഹംതാൻ ആനന്ദമാർക്കും”

“ഈ കവിത ആരെഴുതിയതാണു? കോളജ് മാഷ് പറയട്ടെ.”
ശ്രദ്ധ അൽപം ഗൗരവത്തിലാണ്. ഞാൻ ശരിക്കും പരുങ്ങലിലായി. കവിത ഞാൻ പഠിച്ചതാണു. പക്ഷേ, കവിയുടെ പേര് അങ്ങു ശരിക്കു കിട്ടുന്നില്ല. എങ്കിലും തട്ടിവിട്ടു: “വള്ളത്തോൾ”
അതു കേട്ടതും, ശ്രദ്ധ റോഡിൽ കുത്തിയിരുന്നു. പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു. എന്റെ ചമ്മൽ പുറത്തറിയിക്കാതെ ഞാൻ മുൻപോട്ടു നടന്നു. അവൾ പിറകിൽനിന്ന് വിളിച്ചു പറയുന്നുണ്ടായിരുന്നു:
“ശരിയുത്തരം കമാരനാശാനാണ്, മാഷേ”
എന്റെ ചമ്മൽ അവൾ കാണാതിരിക്കാൻ, ഞാൻ തിരിഞ്ഞുനോക്കിയില്ല.

അടുത്ത ദിവസം ഞങ്ങൾ നടന്നുപോകുമ്പോൾ ആ ആറാംക്ലാസ്സുകാരിയുടെ മുന്നിൽ ഞാനല്ലാതെ ചെറുതായതായി തോന്നി. കരണേരും ഞങ്ങൾ ഒന്നും മിണ്ടാതെ നടന്നു. നിശബ്ദതയ്ക്കു വിരാമമിട്ടു ശ്രദ്ധ ചോദിച്ചു: “മാഷ് എന്തോട് പിണക്കമാണോ?”

“ഹേയ്, അല്ലേ”
“എന്നാൽ ഇംഗ്ലീഷ് മാഷോടു ഒരു ഇംഗ്ലീഷ് ചോദ്യം. എന്താ, തയ്യാറാണോ?”
“തയ്യാർ”
“ഏതു രാജ്യത്തിന്റെ പേര് ഇംഗ്ലീഷിൽ എഴുതുമ്പോഴാണ് വവൽസ് അഞ്ചും ഉൾപ്പെടുന്നത്? യുവർ ടൈം സ്റ്റാർട്ട്സ് ന്നു”
“എന്നുവെച്ചാൽ?”
“എന്നുവെച്ചാൽ കന്യാ. ഉത്തരം പറയൂ, മാഷേ.”
“ഞാൻ തോറ്റു. ശ്രദ്ധ പറയൂ.”
“Mozambique”

അവൾ എന്റെ പുറത്തു തട്ടി സാന്ത്വനപ്പെടുത്തി: “സാരമില്ല, മാഷേ. ടൈ എഗെൻ. പരിശ്രമിച്ചുകൊണ്ടേയിരിക്കൂ എങ്കിൽ മാത്രമേ നമ്മൾ ജീവിയ്ക്കാൻ എവിടെയെങ്കിലുമൊക്കെ എത്തുകയുള്ളൂ” എന്ന് ഒരുപദേശവും. ഞാൻ ഇളിഭ്യനായി. അതിനടുത്ത ദിവസങ്ങളിൽ അവളുടെ ബുദ്ധിപരമായ ചോദ്യങ്ങളായിരുന്നു. കോഹിനൂർ രത്നവും ഐഫൽ ടവറും ടാജ് മഹലും ഡാവിഞ്ചിയുടെ മോണാലിസയും കടന്ന്, അമേരിക്കൻ പ്രസിഡന്റിന്റെ അവധിക്കാലവസതിയായ കാമ്പ് ഡേവിഡ് വരെ. മിക്ക ഉത്തരങ്ങളും അവൾതന്നെ നല്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. കാരണം ശരിയുത്തരങ്ങൾ എനിക്കറിയില്ലായിരുന്നു. സത്യത്തിൽ ശ്രദ്ധ എന്ന ആറാംക്ലാസ്സുകാരി അളക്കാനാവാത്ത അറിവിന്റെ ഒരു ഗോപുരമായിരുന്നു.

മദ്ധ്യവേനലവധി കഴിഞ്ഞ് സ്കൂൾ തുറന്ന ദിവസം. രണ്ടു മാസങ്ങൾക്കുശേഷമാണ് ഞാനവളെ കാണുന്നത്. നല്ല പ്രസരിപ്പും ഉന്മേഷവും. അവൾ കൂടുതൽ സുന്ദരിയായിരിക്കുന്നു. എന്തോട് പുറിച്ചേർന്നു നടന്നുകൊണ്ടു, അവൾ പറഞ്ഞു:

“മാഷേ, അയാൾ നൂറു ഇൻ ക്ലാസ് സെവൻ.”
“കൺഗ്രാറ്റ്സ്, ശ്രദ്ധ.”
“താങ്കൾ, മാഷേ”

ഞാൻ കരുതിയിരുന്ന ഒരു പാർക്കർ പെൻസെറ്റ് അവൾക്ക് ഗിഫ്റ്റായി നല്കി. അവൾക്കപ്പോൾ നിധി കിട്ടിയ സന്തോഷം. ഓരോ ദിവസവും ഞങ്ങൾ കൂടുതൽ കൂടുതൽ അടുക്കുകയായിരുന്നു. ഒരു ദിവസം അവൾ ചോദിച്ചു: “മാഷ് കല്യാണം കഴിച്ചതാണോ?”

“അതെ.”
“എത്ര നാളായി?”
“നാലഞ്ചു വർഷമായി.”
“കുട്ടികൾ”
“ഇല്ല”
“ഞാൻ പ്രാർത്ഥിക്കാം, മാഷേ.”
“എന്തിന്”
“മാഷിന് കുട്ടികളുണ്ടാകാൻ.”

അതിനടുത്ത ദിവസം അവൾ വന്നപ്പോൾ വാഴയിലയിൽ ചുട്ടടിയ ഒരു പൊതി അവളുടെ കൈയിലുണ്ടായിരുന്നു: “ഇത് അമ്മയുടെ തറവാടുവീട്ടിലെ ഹനുമാൻകോവിലിലെ പ്രസാദമാണു. ഇതു കഴിച്ചാൽ കുട്ടികളില്ലാത്തവർക്ക് കുട്ടികളുണ്ടാകുമെന്ന് മുത്തശ്ശി പറയുന്നത് ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ടു.”

എനിക്കവൾ പ്രസാദം തന്നു. ഞാനത് കൗതുകത്തോടെ വാങ്ങി. അവൾ സ്കൂളിലേയ്ക്കു തിരിയുന്നതിനുമുമ്പ് എന്തോട്: “മാഷോട്, ഒരു കാര്യം പറഞ്ഞാൽ ചെയ്യുമോ?”
“ശ്രദ്ധ പറയൂ.”

“മാഷിന് പെൺകുട്ടിയൊണ്ടാകുന്നതെങ്കിൽ എന്റെ പേരിടുമോ?”
“അതിനെന്താ, ഇടാമല്ലേ.”
അവൾ തിരിഞ്ഞ് സ്കൂളിലേയ്ക്കു ഓടുകയായിരുന്നു. ആ വർഷം ക്രിസ്തുമസ് അവധിക്ക് പിരിഞ്ഞു.

ക്രിസ്തുമസ് പുതുവത്സരാശംസകൾ പരസ്പരം നേർന്ന് സ്കൂൾ തുറക്കുമ്പോൾ കാണാമെന്നു ഉറപ്പാക്കി. ആ ഉറപ്പു പാലക്കാൻ അവൾക്കായില്ല. വെക്കേഷൻ കഴിഞ്ഞു വന്നപ്പോൾ ഞാനറിഞ്ഞു: ക്രിസ്തുമസ് ദിനത്തിലെ വിനോദയാത്രയിൽ ആതിരപ്പുള്ളി ജലാശയത്തിലെ കത്താഴക്കിൻപെട്ടു ജീവനറ്റു കട്ടികളിൽ ഒരാൾ ഡോ. പ്രഭാകരവർമ്മയുടെ ഇളയ മകൾ...

വൈറ്റല സിഗ്നലിൽ കാർ നിന്നപ്പോൾ ഞാൻ തിരിഞ്ഞുനോക്കി. നിശ്ശബ്ദമായി കരയുന്ന ലേഖയുടെ മടിയിൽ ശ്രദ്ധ ഉറങ്ങുകയാണ്, എന്റെ ശപിക്കപ്പെട്ട മറവിയോടു കലഹിച്ചുകൊണ്ടു.

□

പി. ടി. പൗലോസ്

എറണാകുളം ജില്ലയിലെ കൂത്താട്ടുകുളം സ്വദേശി. 1968 മുതൽ കാൽനൂറ്റാണ്ടുകാലം കൽക്കട്ട ആയിരുന്നു പ്രവർത്തന മണ്ഡലം. പിന്നീട് പതിനഞ്ചുവർഷം കൊച്ചിയിൽ. 2010 മുതൽ ന്യൂയോർക്ക് ലോംഗ് ഐലന്റിലെ ഫ്രാങ്ക്ലിൻ സ്ക്വയറിൽ കുടുംബവുമായി താമസിക്കുന്നു. രണ്ടരപതിറ്റാണ്ടു നീണ്ട കൽക്കട്ട ജീവിതത്തിൽ പത്രപ്രവർത്തന രംഗത്തും നാടകപ്രവർത്തന രംഗത്തും മറ്റ്-കലാ-സാഹിത്യ-സാമൂഹ്യ-സാംസ്കാരിക മേഖലകളിലും സജീവപങ്കാളിത്തമുണ്ടായിരുന്നു. നാടകനടൻ സംവിധായകൻ എന്ന നിലകളിൽ ഏറെ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെട്ടു. ഇൻഡ്യയിലെ ദേശീയ അടിയന്തിരാവസ്ഥയുടെ കടുത്ത നാളുകളിലെ അറിയപ്പെടാത്ത പല കഥകളും വിവിധ പ്രാദേശിക പത്രങ്ങളിലൂടെ പുറംലോകത്തെ അറിയിച്ചു. അതിന്റെ പേരിൽ വധഭീഷണിവരേ നേരിട്ടിട്ടുണ്ട്. കൽക്കട്ട മലയാളി അസോസിയേഷൻ സ്ഥാപകാംഗവും പ്രസിഡന്റുമായിരുന്നു. ബംഗാൾ റാഷണലിസ്റ്റ് അസോസിയേഷൻ സ്ഥാപക സെക്രട്ടറിയായും സേവനമനുഷ്ഠിച്ചു. ആർട്സ് സെന്റർ കൽക്കട്ട എന്ന നാടക സമിതിയിലും ഏറെക്കാലം പ്രവർത്തിച്ചു. മൂവാറ്റുപുഴ താലൂക്ക് ലൈബ്രറികൗൺസിൽ മെമ്പറായി പ്രവർത്തിക്കുവാനും അവസരം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. നാടകങ്ങളും കഥകളും ലേഖനങ്ങളുമായി ആറ് പുസ്തകങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇപ്പോൾ അച്ചടി-ഓൺലൈൻ മാധ്യമങ്ങളിൽ കഥകളും ലേഖനങ്ങളും എഴുതുന്നതോടൊപ്പം ന്യൂയോർക്ക് സർഗ്ഗവേദിയുടെ അമരക്കാരിൽ ഒരാളായി പ്രവാസ സാഹിത്യപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സജീവം. 2014 ഫൊക്കാന, 2019 ഇ-മലയാളി സാഹിത്യ പുരസ്കാര ജേതാവ്.

കലിഗ്രാഫി: എൻ. ഭട്ടതിരി

- “റിവർ വാലി പ്രസ്” എന്ന ലേബലിൽ, സായാഹ്ന ആറ്റു മാസത്തിലൊരിക്കൽ മുൻനിര എഴുത്തുകാരുടെ ഇരുപത് പുസ്തകങ്ങൾ വീതം ഡിജിറ്റൽ പ്രസാധനം നടത്തുന്നു. ഈ സേവനത്തിന്റെ വാർഷിക വരിസംഖ്യ:

രാജ്യം	കറൻസി	വരിസംഖ്യ
ഇന്ത്യ (119 വീതം ആറ്റു മാസത്തിലൊരിക്കൽ)	രൂപ	238
യുഎസ്, കാനഡ	യുഎസ് ഡോളർ	10
യൂറോപ്	യൂറോ	10
മറ്റു വികസിത രാഷ്ട്രങ്ങൾ	യുഎസ് ഡോളർ	10
ഖത്തർ	റിയാൽ	20
യുഎഇ	ദിർഹം	20
സൗദി അറേബ്യ	റിയാൽ	20
കുവൈറ്റ്	ദിനാർ	2
ഒമാൻ	ദിനാർ	2
ബഹ്റീൻ	ദിനാർ	2
മലേഷ്യ	റിങ്ങിറ്റ്	25

- പ്രസാധകരുടെ നിരന്തരചൂഷണത്തിനു വിധേയരായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന എഴുത്തുകാരെ ശക്തിപ്പെടുത്തുക, നല്ല വായനാവിഭവങ്ങൾ ചെറുതുകയ്ക്ക് വായനക്കാർക്കു ലഭ്യമാക്കുക, ഇന്റർനെറ്റിനെയും സാങ്കേതിക മുന്നേറ്റത്തെയും സാംസ്കാരികവളർച്ചയ്ക്ക് ഉപയോഗിക്കുക എന്നിവയാണ് പ്രധാനലക്ഷ്യങ്ങൾ.
- എല്ലാതരം സ്റ്റാർട്ട്‌പ്പോണുകളിലും വായിക്കുവാൻ പറ്റിയ തരത്തിലാണ് ഉള്ളടക്കം ലഭ്യമാക്കുക.
- ഈ പദ്ധതിയിൽ താല്പര്യം തോന്നുന്നുവെങ്കിൽ **ഇവിടെ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുക**. (രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുമ്പോൾ പണം/കാർഡ് വിവരങ്ങൾ നൽകേണ്ടതില്ല.)
- കുടുംബാംഗങ്ങൾക്ക്/സുഹൃത്തുക്കൾക്ക് **സമ്മാനം രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുക**.
- കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾ അറിയാൻ:
  - ഡിജിറ്റൽ പ്രസാധനനയം
  - സായാഹ്നയെക്കുറിച്ച് അറിയുക
  - Who's who
  - സായാഹ്ന ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ
  - സായാഹ്ന ഗ്രന്ഥശേഖരം
  - സായാഹ്ന വിക്കി
- പ്രതികരണങ്ങൾ <info@sayahna.org> എന്ന ഇമെയിലിലേയ്ക്ക് അയയ്ക്കുക.